

Midden Elbe 2006 KNNV

7 mei t/m 12 mei Pevestorf (NiederSachsen)

Voorwoord

Het bijna-paradijs

Naoorlogse generaties zullen nauwelijks een paradijsgevoel (ook geen arbeidersparadijs) ervaren als ze aan de midden-Elbe in de tweede helft van de twintigste eeuw denken. De wachtrijen westelijk van Helmstedt en de economische en ideologische neergang oostelijk ervan markeerden een onvriendelijke loop van de geschiedenis in dit gebied gedurende die tijd. Maar . . .

Zestig kilometer zuidoostelijk van Hamburg anno 2006 heeft de koude oorlog de natuur een onverwacht gunstige kans gegeven. Tachtig kilometer Elbedal met een voormalige Duits-Duits niemandsland status ligt daar zo onbedorven alsof het na de negentiende eeuw vergeten was er te zijn en zich te ontwikkelen. Het was het interne Duitse grensgebied ten tijde van de Koude Oorlog. Aan beide zijden van de Elbe was economisch bedrijf en verkeer bijna verboden. Zo kon de natuur zonder richtlijnen en wetten naar eigen goeddunken een planten- en vogelparadijs inrichten. De geschiedenis hielp zijdelings mee een relatief onbedorven rivieroeverschap de eenentwintigste eeuw in te helpen.

Hoe deze Elbe-uiterwaarden en aanparelende landschappen zich aan de natuurliefhebber voordoen mag blijken uit de korte dagverslagen en soortenlijsten van de hand van enkele deelnemers.

Met alle dagen zon, blauwe hemel en een temperatuur van rond de 23° Celsius was het een bijna-paradijs.

Die paradijselijke omstandigheden golden helaas ook voor muggen en voor wat zo heet. Maatregelen aanbevolen.

Niettemin was elke ochtend, elke middag en elke avond uitermate boeiend en niet in het minst door de soepele en kundige leiding van Dirk Maas, Marcel Bolten en de meegebrachte kennis en oplettendheid van de excursiegangers.

Zonder de tekstschrijvers Geoske, Gerard, Gerrit, Gerdien, Fred en de fotografen Gerdien en Gerard en Sjef zou dit verslag er niet gekomen zijn.

Aan elk dagverslag is een vogelsoortenlijst toegevoegd. Deze soortenlijst behoeft een toelichting.

Toelichting soortenlijst

De 118 vogelsoorten, die tijdens de excursies waargenomen werden zijn opgedeeld in een kernlijst van 29 soorten, die op vier of meer van de zes excursiedagen gezien of gehoord werden.

Deze kernlijst staat bij het verslag van de eerste excursiedag. Bij het verslag van de excursiedagen twee tot en met zes staan alleen de soorten die die dag als extra buiten de kernlijst werden gezien/gehoord.

Sjef ten Berge

Deelnemers "Midden – Elbe" 2006

Ellen Kerkhof	Assen
Hans Schinkel	Assen
Ernst Abma	Ellecom
Jop Schouten	Ellecom
Geoske Sanders	Bennekom
Janny Elderman	Amsterdam
Gerrit Wildeman	Dordrecht
Fred De Beurs	Alkmaar
Hetty Kole	Diemen
Jo van der Krogt-Hörters	Krimpen a/d IJssel
Gerda de Jong	Houten
Gerard Jansen	Utrecht
Sjef ten Berge	Doorn
Marcel Bolten	Overasselt
Dirk Maas	Zwolle

Zondag 7 mei (1e reisdag)

Door: Sjef ten Berge

Met twee minibuses en na twee ministops was de reis Deventer–Pevestorf om ongeveer 18.00 uur voltooid. Na het uitdelen van één- en tweepersoonskamers en het samenstellen van gelegenheidstweetallen konden we ons gaan installeren.

Het diner was direct al in de open lucht en op het voorterras. We zouden tijdens ons verblijf alle ontbijten en alle diners onder de blauwe hemel gebruiken. En dát na zo'n koude lente!

Na het diner wandelden we in gespreide groepjes langzaam het laantje langs de Lindenkrug af de uiterwaarden in. Daar zat onze eerste kraanvogel te broeden en daar ontmoetten we onze eerste ooievaars, braamsluiers, geelgorzen, nachtegalen en spotvogels. Achter ons de 61 meter hoge zandberg van de Hühbeck met twee ca 150 meter hoge communicatiemasten (opgericht tijdens de Koude Oorlog).

Dat het overigens de Natuurbescherming hier ernst is blijkt bij toegangspaden tot gevoelige gebieden. Geen hekken hier ter afsluiting maar wel borden van verschillende zwaarte voor wat de straffen betreft. Bij het perceel van de broedende kraanvogel meldde het bord dat bij verstoringen de boete zou kunnen oplopen tot € 25000.

Tegen elven waren de meeste reizigers op stok. Geopende slaapkamerramen (met vliegenhor) en op de achtergrond een zes dagen en nachten aanhoudend continuo van boomkikker, bruine kikker en vuurbuikpad.

Zondag diner Lindenkrug

LIJSTEN

Vogelsoorten

Kernlijst (= waargenomen op vier van de zes dagen)

Blauwe reiger	Ooievaar	Knobbelzwaan	Grauwe gans	Rode wouw	Bruine kiekendief
Buizerd	Kraanvogel	Zwarte specht	Boerenzwaluw	Gele kwikstaart	Nachtegaal
Sprinkhaanzanger	Braamsluiper	Grasmus	Tuinfluit	Zwartkop	Tjiftjaf
Fitis Glanskop	Boomklever	Wielewaal	Grauwe klauwier	Spreeuw	
Ringmus	Vink	Appelvink	Geelgors	Rietgors	

Maandag 8 mei (2^e reisdag)

door: Geoske Sanders en Gerard Jansen

Ontbijt met nachtegaal

Wakker worden met de Nachtegaal en daarna een heerlijk ontbijt in de zon op het terras: het goede leven is begonnen! Marcel bereidt ons tijdens het ontbijt voor op alles wat we vandaag gaan zien, zoals het zachthoutoibos en het hardhoutoibos (Elbholz).

Rond 9 uur vertrekken we te voet langs de weg naar het veer richting Lenzen, met direct al een uitgebreid koor aan zangvogels, waaronder boomklever, diverse fluiters, een

Maandagmorgen: ontbijt met uitzicht

wielewaal, fitis, tjiiftjaf, tuinfluiter, zwartkop, nachtegaal, geelgors, putters en koekoek. Te zien is er ook genoeg zoals veel reeën, een overvliegende wespendif, een torenvalk, blauwe reiger, knobbelzwanen, veel grauwe ganzen, een krakeend, twee zomertalingen en de Nijlgans, die inmiddels tot de Elbe is opgerukt. Maar het hoogtepunt van deze eerste dag is toch wel de aanwezigheid alom van paartjes kraanvogels, soms zwijgzaam fouragerend soms met hun luide trompetterende roep.

Kikkerkoor

Marcel vangt Heikkers en een Boomkikker en de hele groep mag deze bewonderen. Verderop horen we ook het wat zwaarmoedige roepen van de Roodbuikvuurpadden, maar die krijgen we niet te zien. Op een gegeven moment zijn twee exemplaren los te horen en die hebben een duidelijk verschil in toonhoogte. Wel zien we Bruine kikkers, we horen het gekwaak van Groene kikkers en er worden ook steeds meer Boomkikkers gehoord en gezien. Intussen wijst Marcel ons leuke en karakteristieke planten aan, zoals bloeiend Muskuskruid, Verspreidbladig goudveil, Slangenlook, Bittere veldkers, Klaverzuring en Knolsteenbreek. Er vliegen veel Oranjetipjes, enkele Kleine koolwitjes en Citroenvlinders en af en toe een Kleine vos.

Met al dit moois schieten we niet hard op en de groep valt ook al snel uiteen, zoals gebruikelijk bij een KNNV-excursie. Gerrit beleeft een blij moment als de kijker, die hij bij het vertrek vanochtend niet meer kon vinden – en dan maar zonder kijker op pad - op zijn rug blijkt te hangen!

Uitzicht

Om kwart voor 11 houden we een koffiepauze op de dijk met schitterend uitzicht op de Elbe en de brede uiterwaarden, met oude rivierstrangen en achtergebleven plassen van het hoge water. Her en der staan boomgroepen en oude, dikke solitaire bomen, prachtig met hun net uitgelopen frisse groen. In de verte zitten Bergeenden en zowel de Rode als de Zwarte Wouw vliegen over. Daarvan zullen we er vandaag nog vele zien. Een opvallend witte Buizerd komt langs. Achter ons staan de twee hoge masten die tot in de wijde omtrek te zien zijn, zodat je moeilijk kunt verdwalen. Deze zendmasten werden indertijd door de West-Duitsers gebruikt om Oost-Duitsland, dat aan de andere kant van de Elbe begon, in de gaten te houden. Nu worden ze in elk geval nog door Slechtvalken gebruikt om er te rusten.

Koffiepauze op de dijk

Meeuw spec.

Na de koffiepauze lopen we over de dijk richting Elbholz, een mooi hardhoutooibos. Onderweg zien we veel fraaie dikke bomen, o.a. voormalig hakhout met elzenstoven van een geweldige omvang. Op de dijkhelling bevindt zich een matig ontwikkeld glanshaverhooiland, aldus Marcel, met o.a. Kruisbladwalstro en veel Knolsteenbreek. Verder zien en/of horen we één Bonte Kraai, een aantal Gele Kwikstaarten, Rietgorzen, Braamsluipers en een zestal Kuifeenden. De insectenlijst wordt uitgebreid met een Klein geaderd witje, een Dagpauwoog en diverse Hoornaars. Marcel meldt later achteloos een Pontische meeuw te hebben gezien, waar Dirk aanvankelijk nogal sceptisch op reageert. Maar na een uitgebreide beschrijving door Marcel van de waargenomen kenmerken (gele poten!) verdwijnt zijn aarzeling. Het vervelende gevolg is nu dat, wanneer je als argeloze Nederlander een zilvermeeuw denkt te zien overvliegen, je dat nu niet meer mag aannemen: het kan immers een Pontische zijn, want die komen hier vrij veel voor. Dus de twee "zilvermeeuwen" die later komen overvliegen, blijven onbenoemd.

Waterbos en muggen

We lunchen op de dijk onder gezang van Grasmus, Kleine Karekiet en Kneu. Het langgerekte tsie, uit een wilgenbosje onderaan de dijk doet hopen op een Buidelmees, maar hij laat zich niet zien, dus dit blijft onbevestigd.

Een Ooievaar en verschillende wouwen vliegen over, maar we beginnen nu al blasé te worden...

Na de lunch lopen we verder langs de dijk, met prachtig wit bloeiende sleedoornstruwelen. Dan gaan we door het binnendijkse bos (Elbholz) weer terug. Het is een mooi, wat geheimzinnig bos, waar een

groot aantal dikke bomen met de voeten (nog) in het water staat. Dirk wijst ons op een Tweestijlige meidoorn (niet gek voor een vogelaar...) en op de Haagbeuken met hun karakteristieke tekening op de schors: alsof er spiraalsgewijze koorden om de stam zijn gewonden. Ook kun je hier nog op lage hoogte beschadigingen in de eiken zien: het gevolg van ijsschotsen in het verleden. In het bos zitten de Zwarte Specht en de Holenduif, diverse Fluiters en Nachtegalen, er vliegen Appelvinken rond en vooral: muggen, muggen, muggen! Het is in het bos zonder wind nog erger dan op de dijk, dus de jassen en truien gaan aan, dan maar zweten... Na enige tijd komen we bij een aantal mooie oude vakwerkhuisjes met de karakteristieke houten paardenkoppen op de nok. Dit idyllische plekje wordt o.a. door een Grauwe Vliegenvanger, Appelvinken en een Nachtegaal bevolkt. De muggen drijven ons echter verder en we komen na enige tijd weer terug op de dijk, waar we even rusten. Een zomerse sfeer heerst hier: het is warm, op de dijk waait een zwak windje en je ruikt het rivierwater... dat alles begin mei!

Sledoorn

Gerrit fotografeert op dit punt een interessante zandzakkenconstructie met een aangewezen vrijwilliger erop om de schaal te laten zien.

Dan gaan we terug naar het hotel. Een deel vertrekt al, de rest kijkt nog even goed op de kaart en dat uitstel legt hen geen windeieren: ze zien op de terugweg de eerste Grauwe Klauwier op een struikje zitten, nét als Marcel uitlegt dat we hier nu de ideale biotoop voor de Grauwe Klauwier hebben. Een Zeearend, lastig gevallen door een Rode Wouw, verhoogt de feestvreugde. Verder laten zich langs dit weggetje nog een Kleine Bonte Specht en een Glanskop zien, terwijl dicht bij huis Staartmezen in de struiken zitten.

Höhbeck

Zeer voldaan zitten we dan later aan de houten tafel op het terras en genieten onder de nodige biertjes en wijntjes van een grill - maaltijd. De gesprekken bewegen zich op uiteenlopend gebied: wat wil je in je volgende leven zijn? Gier of Heggenmus of Tubaspeler? De wind steekt op en verdrijft de muggen. Er vliegt zowaar een Gierzwaluw over en die zijn hier beslist niet dik gezaaid.

Na het eten wandelen we de Höhbeck op, een ommetje langs de twee masten. Het landschap bestaat hier uit akkers, schraal grasland en dennenbos en we zien dan ook een andere vegetatie: Buntgras, Cipreswolfsmelk, en Gewone spurrie. Er zitten hier relatief weinig vogels: vooral Vink, Geelgors en Groenling. Maar om de masten zweeft een roofvogel: de Slechtvalk strijkt uit de wind neer in de mast om er de nacht door te brengen. Een deel van de groep loopt langs dezelfde weg terug, een deel maakt het ommetje af door het bos, waar nog Zanglijster en Roodborstjes zingen en waar een grote uitkijktoren nog even wordt beklommen. Een massaal koor van Boomkickers begeleidt ons langs de terugweg naar het hotel, waar een langzamerhand erg aanlokkelijk bed wacht, met Nachtegaal, Boomkickers en ... een douche.

LIJSTEN

Vogellijst (extra soorten van deze dag)

Nijlgans	Bergeend	Krakeend	Wilde eend	Zomertaling	Kuifeend
Wespendief	Zwarte wouw	Zeearend	Torenvalk	Smelleken	Fazant
Meerkoet	Holenduif	Houtduif	Koekoek	Gr. bonte specht	Kl. bonte specht
Huiszwaluw	Witte kwikstaart	Winterkoning	Merel	Kl. karekiet	Fluiter
Grauwe vl.vanger	Staatmees	Pimpelmees	Koolmees	Boomkruiper	Vlaamse gaai
Ekster	Groenling	Putter	Kneu		

Dinsdag 9 mei (3^e reisdag)

Door: Gerrit Wildeman

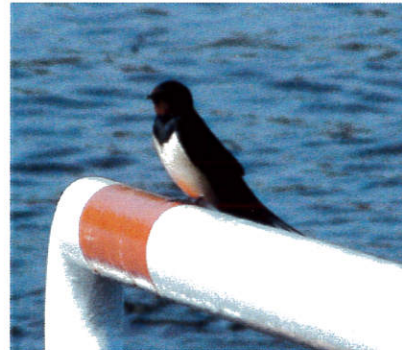
Naar de overkant

De tweede dag in Elbeland begint alweer met stralende zon. Bij het opstaan worden we begroet door een zingende nachtegaal. Als hij even stil is, neemt een braamsluiper het over en verder horen we huismussen tsjilpen. Dat laatste is ook niet alle-daags meer.

Een groep medereizigers is vroeg opgestaan om nog vóór het ontbijt van alles te zien en te horen, via de nooddeur. Ze komen enthousiast terug met een hele soortenlijst, waaronder een spotvogel, enkele zomertalingen en het eerste vrouwtje grauwe klauwier.

Vandaag gaan we naar de overkant van de Elbe, voormalig DDR Brandenburg. Vlakbij Pevestorf is een veerpont, die ons naar de overkant brengt. De Elbe is hier wel 300 m breed en de kosten zijn €22,-.

We zijn nu direct in het Biosphärenreservat Flusslandschaft Elbe-Brandenburg aangekomen, een natuur gebied dat een deel van de noordoostoever van de Elbe bestrijkt.

Boerenwaluw laat zich overzetten

Rudower See

Langs een riviertje dat in de Elbe uitmondt, ligt een moerasgebied, het Rambower Moor, afgesloten door een stuw zodat een meer is ontstaan, de Rudower See. Dit gebied gaan we vandaag verkennen.

Als we onze wandeling beginnen horen we meteen een keur aan vogels zingen. Ik noem enkele opvallende: wielewaal, fluitier, grauwe vliegenvanger en groene specht.

Omdat het zulk mooi zonnig weer is zien we veel vlinders, die geen zin hebben om stil te zitten. Zodoende hebben we moeite om de vele witjes op naam te brengen. In ieder geval zijn er klein geaderde witjes bij. Verder zien we vroege soorten als oranjepijp, citroentje, bont zanddoogje en de voorjaarsgeneratie van het landkaartje.

Wat bijzondere planten betreft: Marcel kent ze allemaal bij naam.

Hij wijst ons bijvoorbeeld op klein tasje-kruid, stinkende gouwe en bosanemoon.

Diverse grove dennen die wij tegenkomen hebben V-vormige inkepingen. Hieruit is in de DDR-tijd op arbeidsintensieve manier hars gewonnen voor de bereiding van terpentijn. Dit horen we van Marcel.

Bij een uitkijkpunt over een weide met bloeiende dotters houden we koffiepauze. Dit is een fantastische plek waar kraanvogels rondvliegen in groepjes van twee of meer. Tevens wordt onze aandacht getrokken door boven het riet vliegende bruine kiekendieven. Af en toe komt er een rode of zwarte wouw overvliegen, die we goed moeten bekijken om te kunnen determineren. Sommige hebben een prachtige rode staart, die oplicht in de zon.

Als we onze weg vervolgen over het zandige pad wijst Geoske ons op een bronsgroene zandloopkever, een indicator van zandgrond. Het klopt allemaal weer precies!

Onze lunchplek is bij een uitkijktoren, vanwaar we in het moeras wel ruim vijftig kraanvogels tellen.

Lenzen (Brandenburg): 'n uiterwaard

Verder door het Rambower Moor

Wat libellen betreft is het misschien nog een beetje vroeg in het jaar: we zien er slechts enkele. Hiervan kunnen we een viervlek, een lantaarntje en een vuurjuffer op naam brengen.

Na de lunch gaan Dirk en Gerard de busjes ophalen om die naar het eindpunt van de wandeling te brengen.

Verder lopend wordt een appelvink gehoord en als we het dorpje Ruchow naderen, zien we de eerste huiszwaluwen. Boerenzwaluwen zijn er al veel, gierzwaluwen zien we nog niet.

Voordat we Boberow bereiken komen de busjes al in zicht en is de wandeling ten einde.

Iets voorbij Boberow is een vogelkijkhut, waar we o.a. een boomvalk zien. En we horen er een sprinkhaanzanger en sommigen van ons een roerdomp en een snor.

We maken hierna nog een stop bij de kijkhut Leuengarten met uitzicht over de Rudower See. De grauwe gors die hier gespot wordt, had ik ook graag gehoord.

Marcel zoekt in de schrale akker op de grond naar de roggelelie die hier 2 jaar geleden nog stond, maar vindt hem niet. Wel staat er cypreswolfsmelk.

Lenzen en burcht

De stad Lenzen waar we op de terugweg weer doorkomen, bezit een "Burg". Dit slot is gerestaureerd en bevat nu een interessante tentoonstelling over de historie van stad en streek. Aan de voet van de burchtheuvel huist een paar oievaars op de ruïne van een klein fabriekje direct grenzend aan parkeerterrein en uiterwaarden. We gaan naar boven. Wat een uitzicht als we de omgang van de toren bereikt hebben!

Bevers

Na het avondeten heeft onze reisleiding nog een beverronde in petto. Bij Gartow is een speciaal bewegwijzerd pad hiervoor. Het is al schemerig als we een luide plons horen, dat moet een bever zijn. Als we het al niet meer verwachten komt er beweging in het water en ja hoor, de kop van een groot exemplaar wordt zichtbaar. Hij zwemt zelfs naar ons toe. Als hij ons wel goed genoeg gezien heeft (en wij hem) draait hij om en zwemt kalm weg. Prachtig! De avond valt en begeleid door nachtegale en geluiden van groene - en boomkickers gaan we voldaan naar het hotel.

LIJSTEN

Vogellijst (soorten bovenop de kernlijst)

Roerdomp	Bergeend	Krakeend	Wilde eend	Zomertaling	Wespendief
Boomvalk	Meerkoet	Kievit	Overloper	Pontische meeuw	Houtduif
Koekoek	Groene specht	Grotebonte specht	Boomleeuwerik	Veldleeuwerik	Grijskopspecht
Huiszwaluw	Boompieper	Witte kwikstaart	Winterkoning	Roodborst	Zwarte roodstaart
Paapje	Merel	Kramsvogel	Zanglijster	Kleine karekiet	Spotvogel
Fluiter	Grauwe vl.vanger	Bonte vl.vanger	Matkop	Kuifmees	Pimpelmees
Koolmees	Boomkruiper	Vlaamse gaai	Ekster	Zwarte kraai	Bonte kraai
Hybride ZwXBonte kraai	Huismus	Groenling	Putter	Grauwe gors	

woensdag 10 mei (4^e reisdag)

Door: Gerdien de Jong

Watervogeldag

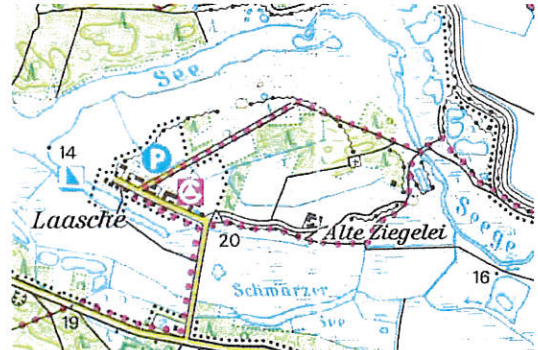
- 's morgens: Laasche eiland in Elbe overlaat, achter Hühbeck
- 's middags: Aland wiel achter nieuwe dijk, met overstroomde uiterwaard
- 's avonds: Vietze oeverafkalvingen, woongelegenheden voor oeverzwaluwen?

Laasche

Laasche is een eiland in een oude Elbe -arm of een Elbe - overlaat, ten zuiden van de Hühbeck. Het eiland zelf is zanderig met grof dennebos. De omringende waterarmen zijn rijk aan water- en moerasvogels.

Zo zagen we:

Oeverloper	Ringmus	Kleine plevier
Kievit	Wilde eend	Blauwe reiger
Veldleeuwerik	Huismus	Knobbelzwaan
Grauwe gans	Kraanvogel	Gele kwikstaart
Witte kwikstaart	Rietgors	Koekoek
Meerkoet	Grauwe klauwier	Zwarte roodstaart
Fuut	Bergeend	Rietzanger
Gr.zilverreiger	Zeearend(juv)	

De vegetatie is sterk gemengd, tussen een kleiige dijk en het zandige midden van het eiland. We hebben oa gevonden: kruisdistel, voorjaarszegge, veldsla, muizenoor, grote bevernel, voorjaarganzerik, klein tasjeskruid, akkerhoornbloem, torenkruid, en oostelijk kruiskruid.

Op het wat modderige pad stonden duidelijke voetspoorprinten. Een vlakke voorpoot met vijf tenen en een achterpoot met vier tenen. We hebben het spoor toegeschreven aan een das. Het spoor was aanwezig tussen twee poeltjes in het pad. Deze poeltjes waren alleszins de moeite waard om bij stil te staan. Ze waren aan het uitdrogen, veel watervlooien dansten er en belandden soms op het droge. De poeltjes bevatten behalve watervlooien ook donderkopjes (kikker of pad), kokerjuffers, grote en kleine bloedzuigers en muggenlarven.

Bijna op het einde van onze ronde, terug bij het dorp, zagen we twee schroevende Rode Wouwen. Met zoveel ogen gericht op de hemel zagen we even later een juveniele zeearend.

Aland

Na een korte stop bij de bibliotheek annex VVV in Gartow (net lang genoeg om muggenolie te kopen) gingen we naar een wiel ongeveer waar de kleine rivier Aland in de Elbe uitkomt.

De Alanddijk is deels de voormalige grens tussen Oost- en West- Duitsland. De grens kruiste hier de Elbe; nu is het wiel in het land Sachsen-Anhalt (terwijl de parkeerplaats in Nieder-Sachsen is). Op korte afstand van de dijk was een deel van de oude grensversperring ter demonstratie gereconstrueerd. Ook stond er een gedenksteen voor het dorp Strechow, dat afgebroken was om plaats te maken voor de grenswerken. Op de maisakker lag nog huispuin, en bloeiden akker- en/of driekleurige viooltjes.

Vanaf de kijktoren nabij het monument zag Gerrit als enige, hij was alleen, een otter zwemmen en aan land gaan.

Op de weilanden naast het wiel stond nog water, (het hoge water van april) zodat de oppervlakte water veel groter was dan op de kaart aangegeven. Er waren vooral veel zwarte sterns. Verder:

Vogellijst (alles wat we op dit traject tegenkwamen inclusief kernlijstsoorten)

Zwarte stern	Kokmeeuw	Zwarte ooievaar	Zomertaling	Gehoord:
Slobeend	Knobbelzwaan	Aalscholver	Rietgors	Roerdomp
Kuifeend	Scholekster (dit is erg ver de Elbe op, maar onmiskenbaar scholekster)	Witte kwikstaart	Grasmus	Grote karekiet
Geoorde fuut		Gele kwikstaart	Paapje	Zwarte specht
Dodaars		Witte ooievaar	Zeearend (volwassen, 2)	Rietzanger
Gewone fuut		Bru. kiekendief	Tafeleend	
Zwarte wouw	Grauwe gans	Roodborsttapuit		
Meerkoet	Boomvalk	Boomklever		

De twee zwarte ooievaars zijn alleen vliegend op grote afstand gezien. Er staat ook een zilverreiger op mijn lijst vogels, een grote spierwitte vogel die fel oplichtte tegen de lucht (mijn wat verouderde vogelboek geeft niet aan dat zilverreigers daar voor kunnen komen).

Op het pad door het bos, tussen parkeerplaats en dijk, was een duidelijke otteroversteekplaats te zien. Een soort pad liep van het beschutte water links van de weg over de dam (en tamelijk steil) naar het water rechts van de weg. Het pad was te steil voor een bever, en er was ook geen aangeknagd hout in de omgeving.

Vietze

De avondexcursie ging naar Vietze, aan de andere kant van de H6hbeck. Hier is het uiterwaard heel breed, maar ook zandig met geulen of sloten met enigszins afgekalfde oevers. De hoop was dat er nestgelegenheden voor oeverzwaluwen zou zijn. Er waren wel wat oeverzwaluwen, maar geen nesten te zien, en het aantal oeverzwaluwen bleef beperkt tot een twintig. Een koekoek liet zich provoceren door een imitatiekoekoek in zijn territorium, en heeft langdurig en luid vanaf een goed zichtbare plek in een boom gekoekoekt. Kort voor de duisternis zag en hoorde Dirk als enige een ortolaan.

Lijsten

Vogellijst (nog niet vermelde soorten van deze dag)

Geoorde fuut	Smient	Krakeend	Boomvalk	Dwergmeeuw	Pontische meeuw
Houtduif	Groene specht	Gr.bonte specht	Oeverzwaluw	Huiszwaluw	Winterkoning
Roodborst	Mereel	Bosrietzanger	Kleine karekiet	Grauwe vl.vanger	Pimpelmees
Koolmees	Bonte vl.vanger	Matkop	Boomklever	Ekster	Zwarte kraai
Bonte kraai	Groenling	Putter			

Donderdag 11 mei (5^e reisdag)

Door: Fred de Beurs/Sjef ten Berge

Bij het ontbijt werden we toegezongen door een Europese kanarie (net gearriveerd) in de sparren naast het terras. Na het ontbijt, lunchpakket met de koffie/thee service en verder toebehoren in ontvangst nemen en dan op weg naar Kaltenhof via Vietze.

Onderweg twee echte bonte kraaien. Er zijn ook onechte, die een kruising zijn tussen de bonte en de zwarte kraai. De hybriden hebben over het algemeen minder grijs (onderzijde/rug/mantel/schouder) dan de echte bonte kraai (Nebelkrähe).

In Kaltenhof, bij de nieuwe brug over de Elbe (en met uitzicht op de oude spoorbrug), parkeerden we de busjes en liepen over de dijk en later door de uiterwaarden in westelijke richting. De oude spoorbrug is een symbool van de Duitse tweedeling, de laatste bogen over de Elbe ontbreken. Ze zijn na WO II nooit hersteld.

Dömitz oude spoorbrug: een soort Pont d'Avignon

Vanaf de dijk zagen we twee ooievaars op een schoorsteennest. Zo kuierend door de uiterwaarden splitste het gezelschap zich al snel op in twee groepen, pleisteraars, die er aan toe waren om vandaag de details vanaf een zitplaats te bekijken en onverschrokken kilometerverters. We zagen de eerste zeearend van die dag zweven vergezeld van een buizerd. In de vegetatie ontdekten we knolsteenbreek en barbarakruid. Veel oranjetipjes vlogen er over en weer. Na de lunch in het veld zagen we nog een zwarte wouw overvliegen en drie zeearenden op driehonderd meter afstand in het vrije veld! Die waren dus wel wat gewend, want ze scharrelden onbekommerd rond en deden of ze ons niet zagen.

's Middags gingen we met de busjes de Elbebrug over om via Dömitz in voormalig Oost-Duitsland naar een hoog rivierduincomplex de Elbedünen bij Klein Schmölen te gaan kijken. Een bijzonder stuk landschap, omdat de brede uiterwaard van een Elbebocht hier begrensd wordt door een groep duinen (40 meter hoog) die ver uitsteken boven de rest van zandwal langs de rivier. Het uiterst mulle pad naar het hoogste punt van het duin gaf een mooi panorama op de zeer brede uiterwaard met daarin wel honderd (nog niet broedende) kraanvogels. Aan de voet van het duin zat een paartje tapuiten en op een afrastering (jawel) zagen we een paartje grauwe klauwier schouder aan schouder. Terwijl we zo de telescopen langs de bezienswaardigheden lieten gaan begon een kwartelkoning uit de moerassige waard aan de voet van het duin met z'n crex-roep. Tapuit, klauwier en kwartelkoning op één toneelvloer, dat zegt veel over de variatie aan landschap. Op de terugweg gaf een man bruine kiek een demonstratiebalts. Van heel hoog kwam hij met half aangelegde vleugels tollend en buitlend van links naar rechts naar beneden snijden met een luid: "wee JIE weeJIE ". Bij het parkeerweide zagen we behalve boerenzwaluwen ook enkele huiszwaluwen en hadden we uitzicht op de voortuin van een Trabantverzamelaar/handelaar, met drie fossiele exemplaren. Via Dömitz weer terug naar de Lindenhof en de Lindenkrug, ons inmiddels vertrouwde hotel.

LIJSTEN

Vogellijst (soorten bovenop de kernlijst)

Zwarte wouw	Zeearend(6X)	Bruine kiekendief	Kwartelkoning	Kraanvogel (ca 100)	Witgatje
Oeverloper	Kokmeeuw	Koekoek	Groene specht	Veldleeuwerik	Oeverloper
Heggenmus	Gekraagde roodstaart	Tapuit	Goudhaantje	Vuurgoudhaantje	
Zwarte mees	Kauw	Zwarte kraai	Bonte kraai	Europese kanarie	

Vrijdag 12 mei (6^e reisdag)

Door: Sjef ten Berge

Bij het ochtendgloren waagden Marcel en Sjef, op aanwijzing van plaatselijke vogelaars, nog een poging om de ortolaan te betrappen langs een voormalige grensstrook. Ze hebben hem niet gezien; het was mogelijk nog net wat te vroeg in mei voor deze warmteminnende soort. Het landschap hier geeft overigens blijk van een "moderne" aanpak. Schaalvergroting van het agrarisch bedrijf (aspergekweek o.a.) heerst alom, wat op termijn het verdwijnen van de ortolaan zal betekenen. De soort komt de komende jaren wel terug na de winter, maar vindt er geen geschikte broedplaatsen.

Met een zonnig ontbijt namen we afscheid van het terras met uitzicht over de Elbewiesen. Dat toen ook de zomerse temperaturen uit Pevestori vertrokken was toeval, maar wel bijzonder.

Op weg naar huis deden we nog voor enkele uren de Nemitzer Heide aan. De Nemitzer Heide is ontstaan als vlakte na een grote brand in het Gartower Wald. Het is een vlakte gebleven omdat de natuurbescherming er het een en ander te zeggen heeft. Hei met schaapskudde-onderhoud, (aangeplante) jeneverbesstruwelen en spontane berken en grove dennen zijn de meest opvallende kenmerken van dit open land. Een villarijke dorpsrand vormt met zijn parkachtige structuur langs de zoom van de heide een bijzondere habitat voor bosvogels en wat algemenere soorten.

Uiteraard is de heide niet uitbundig bevolkt met vogels, maar we ontmoetten er langs de rand wel enkele soorten, die we nog niet vaak tegen waren gekomen zoals sperwer, gekraagde roodstaart en goudvink. Daarnaast waren er soorten die we bijna als vaste dagelijkse waarneming noteerden zoals geelgors, zilvermeeuw en grasmus.

Daarna gingen de twee minibusjes op weg naar Deventer, waar we, na nog wat inkopen tijdens een reisstop om ca 18.00 bij het NS station arriveerden.

Aan de rand van de Nemitzer hei

LIJSTEN

Vogellijst (soorten bovenop de kernlijst)

Vrijdag 12 mei

Sperwer	Grauwe klauwier	Kraanvogel	Geelgors	Grasmus
Gekr.roodstaart	Goudvink	Turkse tortel	Zilvermeeuw	

Een fotoselectie

Maandag 8 mei

Boom kikker Pevestorf

Uiterwaarden Pevestorf

Elbholz

Hoogwater één maand geleden

Dinsdag 9 mei

Lenzen (Brandenburg) uiterwaard vergezicht

Pont Pevestorf Lenzen

Onderweg door de zandige uiterwaarden

Ooibos en naaldhout grenzen aan elkaar

Rustpauze in een uiterwaardparadijs

Wachttorens aan de Elbe (Lenzen)

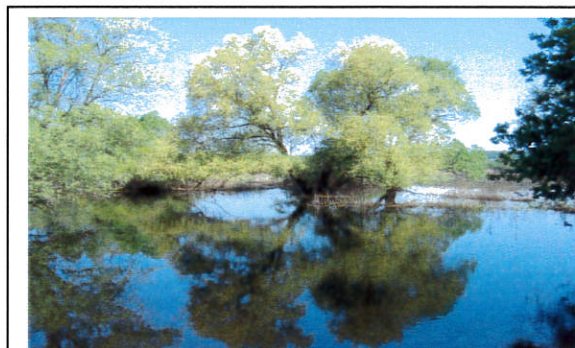

"Boom"kikker opwarmend

Woensdag 10 mei

Laasche, zandzakken na hoogwater

Wilgenlandschap op het eiland (Laasche)

Dassenspoor Laasche

Bloedzuiger Laasche in restanten hoogwater

Uitzicht vanaf de dijk bij Laasche

Waar de Aland in de Elbe uitmondt

IJzerengordijn monument, natuur nu

Nog een natuurliefhebber

Donderdag 11 mei

Kaltenhof zwarte populier in uiterwaard

Kaltenhof uiterwaard, geveld reus

Klein Schmölen zandduinen

Klein Schmölen ook de rand van het moeras

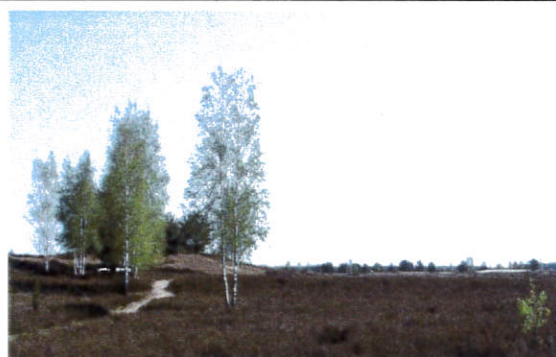

Klein Schmölen nogmaals zandlandschap

Klein Schmölen Trabantlandschap

Vrijdag 12 mei

Nemitzer hei

Einde